

Дело C-372/21**Резюме на преюдициалното запитване съгласно член 98, параграф 1 от
Процедурния правилник на Съда****Дата на постъпване:**

17 юни 2021 г.

Запитваща юрисдикция:

Verwaltungsgerichtshof (Австрия)

Дата на акта за преюдициално запитване:

1 юни 2021 г.

Жалбоподател:

Freikirche der Siebenten-Tags- Adventisten in Deutschland KdöR

Предмет на главното производство

Ревизионна жалба, подадена от германската Freikirche срещу решение, с което се потвърждава отказът да се предоставят субсидии на основание на Закона за частните училища; прилагане на правото на Съюза; съвместимост на националната правна уредба с правото на Съюза

Предмет и правно основание на преюдициалното запитване

Тълкуване на членове 17 и 56 ДФЕС, на член 267 ДФЕС

Преюдициални въпроси

1. Като се има предвид член 17 ДФЕС, попада ли в приложното поле на правото на Съюза, и по-специално на член 56 ДФЕС, положение, при което религиозна общност, призната и установена в държава — членка на Европейския съюз, е подала искане в друга държава членка за субсидиране на частно училище, признато от тази общност и управлявано в тази друга държава членка от сдружение, регистрирано в съответствие с правото на тази друга държава членка?

Ако отговорът на първия въпрос е утвърдителен:

2. Следва ли да се приеме, че член 56 ДФЕС не допуска национална правна уредба, която предвижда като условие за субсидиране на религиозните частни училища признаването на подалия искането за субсидиране като църква или религиозна общност съгласно националното право?

Релевантни разпоредби на правото на Съюза

Договор за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС), и по-специално членове 17, 18, 54 и 56

Релевантни разпоредби на националното право

Австрийско право

Gesetz vom 20. Mai 1874, betreffend die gesetzliche Anerkennung von Religionsgesellschaften (Anerkennungsg) (Закон за правното признаване на религиозните общности от 20 май 1874 г.) (RGBl. № 68/1874), по-специално членове 1, 2 и 5

Bundesgesetz über die Rechtspersönlichkeit von religiösen Bekenntnisgemeinschaften (BekGG) (Федерален закон за правосубектността на религиозните общности) (BGBl. I № 19/1998, изменен с BGBl. I № 78/2011), по-специално член 11

Privatschulgesetz, PrivSchG (Закон за частните училища) (BGBl. № 244/1962, изменен с BGBl. I № 35/2019), по-специално членове 2, 2а, 14, 15, 17, 18 и 21

Субсидиране на религиозни частни училища.

§ 17. Критерии за допустимост.

(1) На законно признатите църкви и религиозни общности се отпускат субсидии за персонал в религиозните частни училища с държавни права в съответствие със следващите по-надолу разпоредби.

(2) Под „религиозни частни училища“ следва да се разбират училища, които се поддържат от признати от закона църкви, религиозни общности и техните институции, както и училища, които се поддържат от сдружения, фондации и фондове, и се признават от компетентния върховен орган на църквата (религиозната общност) за религиозни училища.

Staatsgrundgesetz über die allgemeinen Rechte der Staatsbürger (StGG) (Основен закон за общите права на гражданите) (RGBl. № 142/1867), по-специално член 15

Германско право

Член 140 от германския Grundgesetz (Основен закон) във връзка с член 137 параграф 5 от Weimarer Reichsverfassung (Ваймарската конституция)

Цитирани разпоредби от международното право

Европейска конвенция за защита правата на човека и основните свободи (ЕКПЧ), и по-специално член 2 от Първи допълнителен протокол във връзка с член 14

Кратко представяне на фактическата обстановка и на производството

- 1 Обжалващата страна е религиозна общност със статут на публичноправен субект, призната в Германия, но не и в Австрия.
- 2 Тя е подала искане да бъде отпусната субсидия за разходи за персонала на управляваното от сдружението „К“, в качеството му на настоятел на намиращото се в D, в Австрия, частно основно и средно училище „Е“, което е признато от нея за религиозно и на което с решение на федералния министър на образованието от 27 февруари 2017 г., на основание на член 14, параграф 1 във връзка с член 15 от Privatschulgesetz (PrivSchG) (Закон за частните училища), са били предоставени държавни права, считано от учебната 2016/17 г. нататък за периода на изпълнение на законовите условия. С решение на Дирекцията по образование за Форарлберг от 3 септември 2019 г. това искане е отхвърлено на основание на член 17, параграфи 1 и 2 от PrivSchG.
- 3 С обжалваното съдебно решение от 26 февруари 2020 г. Bundesverwaltungsgericht (Федерален административен съд, Германия), наричан по-нататък Verwaltungsgericht (Административен съд), отхвърля подадената срещу решението на Дирекцията по образование жалба като неоснователна.
- 4 В мотивите той изтъква, че на обжалващата страна в Германия е даден статут на публичноправен субект съгласно член 140 от германския Grundgesetz (Основен закон), във връзка с член 137 параграф 5 от Weimarer Reichsverfassung (Ваймарската конституция). В Австрия обжалващата страна не е призната като църква или религиозна общност нито от закона, нито посредством съответна наредба съгласно член 2 от Anerkennungsgesetz (AnerkennungsgG) (Закон за признаването). Тъй като съгласно член 17, параграф 1 ДФЕС Европейският съюз зачита и не засяга статута, от който се ползват църквите и религиозните сдружения или общности в държавите членки съгласно националното им законодателство, правото на Европейския съюз не изисква Австрия да признае църква или религиозна общност, когато тя е призната в друга държава членка на Съюза. Като се има предвид, че

обжалващата страна не е църква или религиозна общност, законно призната в Австрия, без значение било, че с писмо от 29 май 2019 г. тя признава училището за „религиозно“, тъй като такова признаване може да се извърши единствено от църкви или религиозни общности, законно признати в Австрия. Следователно частното училище „Е“ със седалище в D, Австрия, не било религиозно частно училище и нямало специален статут по смисъла на член 18 от PrivSchG (Закон за частните училища). Тъй като условията по член 17 и сл. от PrivSchG не били изпълнени, жалбата трябвало да се отхвърли.

- 5 Засегнатата страна подава ревизионна жалба срещу това решение пред запитващата юрисдикция, в която оспорва по-специално съвместимо ли е с правото на Съюза ограничаването на правото на субсидии до законно признатите в Австрия църкви и религиозни общности.
- 6 Преценката законосъобразен ли е отказът да се предоставят субсидии зависи от това дали разпоредбите на PrivSchG, уреждащи субсидирането, са в съответствие с правото на Съюза, в случай че то въобще е приложимо при обстоятелствата в конкретния случай.

Кратко представяне на мотивите за преюдициално запитване

- 7 Под „законно признати църкви и религиозни общности“ по смисъла на член 15 от StGG (Основен закон за общите права на гражданите) следва да се разбира субекти, признати за църкви или религиозни общности със (специален) закон или с административен акт, приет на основание на AnerkennungsG (Закон за признаването). Ако са изпълнени предвидените в Закона за признаването условия, това дава право на признаване като религиозна общност. След като бъде признато като църква или религиозна общност, религиозното общество придобива качеството на публичноправен субект. С това църквите и религиозните общности не само придобиват специални права, но трябва да изпълняват и специфични задачи, с което участват в организацията на обществения живот.
- 8 Въз основа на използваната в PrivSchG терминология запитващата юрисдикция приема, че член 17 от PrivSchG се отнася само до признатите в Австрия църкви и религиозни общности.

С присъединяването към ЕИП PrivSchG бива изменен, като към него се добавя член 2а, по силата на който граждани и юридически лица на държава, на чиито граждани и юридически лица Австрия трябва да предостави по силата на междудържавен договор в рамките на европейската интеграция същите права като на местните граждани и местните юридически лица, са равнопоставени на австрийските граждани и на установените в Австрия юридически лица. Според Verwaltungsgerichtshof от това не може да се направи пряко извод, че в приложение на член 17 от PrivSchG субсидии за религиозни частни училища с държавни права трябва да се предоставят и на

църкви и религиозни общности, признати в други държави членки. Напротив, доколкото член 17 от PrivSchG има предвид не гражданството, а законното признаване, следва конкретно да се провери дали правото на Съюза налага равнопоставеността, изисквана от обжалващата страна.

- 9 В случая не се оспорва фактът, че обжалващата религиозна общност не е законно призната в Австрия по смисъла на член 15 от StGG и на AnerkennungsG. В Германия обаче тя, като призната религиозна общност, се ползва със статута на публичноправен субект.
- 10 Според австрийското право частните училища са училища, които се изграждат и поддържат от лица, различни от законоустановените настоятели. На законно признатите църкви и религиозни общности трябва да се предоставят субсидии за разходи за персонала на религиозните частни училища с държавни права. Религиозни частни училища са училищата, които се поддържат от законно признатите църкви и религиозни общности и от техните институции, както и училищата, които се поддържат от сдружения, фондации и фондове и са признати от компетентния върховен орган на църквата (религиозната общност) за религиозни училища. Признатите от закона църкви и религиозни общности имат право на субсидии, което може да бъде осъществено по административен ред.
- 11 На всички други частни училища с държавни права федералната държава може да отпусне субсидии за разходи за персонала, когато са изпълнени определени условия и според средствата, предоставени на разположение по силата на съответния федерален закон за бюджета. Следователно правото им на субсидии не е независимо. Дали ще бъдат изобщо налице средства за субсидиране, които да бъдат разпределени, зависи преди всичко от съответния федерален закон за бюджета.
- 12 Различното третиране на религиозните и светските частни училища не може да се приеме за нарушение на принципа на равнопоставеност, защото обществените училища, също както и светските частни училища, са интерконфесионални и следователно религиозните частни училища са допълнение към общественото образование, което улеснява родителите (по смисъла на член 2 от Първия допълнителен протокол към ЕКПЧ) свободно да изберат образование за техните деца, което съответства на религиозните им възгледи. До този извод стига и Verfassungsgerichtshof, който приема за обосновано разграничението между религиозни и светски частни училища, тъй като религиозните частни училища по традиция имат особен статут в Австрия. Когато в член 21 от PrivSchG законодателят ограничава държавното субсидиране само до онези частни училища, които в по-силна степен съответстват на обществената образователна система, това е в рамките на предоставената му правно-политическа свобода на преценка.
- 13 Също и Европейската комисия по правата на човека е признала значението на религиозните частни училища като допълнение към обществената

(светска) образователна система, доколкото специалното подпомагане, по-специално в светлината на член 2 1. от ДП-ЕКПЧ във връзка с член 14 от ЕКПЧ, е обосновано (вж. Европейска комисия по правата на човека, 6 септември 1995 г., *Verein gemeinsam Lernen*, 23419/94).

- 14 Следователно по отношение на субсидирането е определящо дали става въпрос за религиозно частно училище на църква или религиозно общество, признати от закона по смисъла на член 17 от PrivSchG, или за друго частно училище. При това положение, за да се прецени дали обжалващата религиозна общност има законно право да получи субсидии за разглежданото частно училище, като религиозно частно училище по смисъла на член 17 от PrivSchG, е от съществено значение да се определи дали тези разпоредби или ограничаването на субсидиите до законно признатите в Австрия църкви и религиозни общности съответстват на правото на Съюза.

1. По въпроса за приложимостта на правото на Съюза (въпрос 1)

- 15 В случая става въпрос за искане от обжалващата страна, а именно призната в Германия религиозна общност, за субсидиране на училище, признато от нея за религиозно и управлявано в Австрия от сдружение, вписано в регистъра на сдруженията. Според изложеното в ревизионната жалба това частно училище приема ученици срещу заплащане на такса за обучение, която покрива разходите. Обжалващата страна подкрепя сдружението, поддържащо училището, със субсидии, учебни материали, обучения за повишаване квалификацията на учителите и др.
- 16 Според австрийското законодателство на субсидии имат право законно признати църкви или религиозни общности за училищата, признати от тях за религиозни, които поддържат самите те или други институции. Въз основа на това обжалващата страна, която е установена в Германия, е подала искане за отпускане на субсидии в полза на частно училище, признато от нея за религиозно и управлявано от сдружение в Австрия.
- 17 Въз основа на тези факти се поставя въпросът за приложимостта на правото на Съюза. В това отношение жалбоподателят се позовава на свободното предоставяне на услуги по смисъла на член 56 и сл. ДФЕС.
- 18 Съдът на Европейския съюз вече многократно е посочвал, че учебните занятия, провеждани в учебни заведения, финансирани основно с частни фондове, които не са на самия доставчик на услуги, представляват услуги, тъй като преследваната от тези учебни заведения цел се състои в това да предоставят услуга срещу възнаграждение. Това частно финансиране не трябва да се осигурява основно от учениците или техните родители, тъй като икономическият характер на дадена дейност не зависи от условието услугата да е платена от ползващите я лица (Съд на Европейския съюз, 6 ноември 2018 г., *Scuola Elementare Maria Montessori Sri* и др. C-622/16 P—C-624/16 P,

т. 105, ECLI:EU:C:2018:873; 27 юни 2017 г., *Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania*, C-74/16, т. 48е, ECLI:EU:C:2017:496; 11 септември 2007 г., *Комисия/Германия*, C-318/05, т. 69е, ECLI:EU:C:2007:495; 11 септември 2007 г., *Schwarz u Gootjes-Schwarz*, C-76/05, т. 40е, ECLI:EU:C:2007:492). Това не важи обаче за учебните занятия, провеждани от определени учебни заведения, които са част от публичната образователна система и които се финансират изцяло или основно от публични фондове. Всъщност, като създава и поддържа такава система на публично образование, която се финансира поначало от държавния бюджет, а не от учениците или техните родители, държавата не цели да се ангажира с платени дейности, а изпълнява своята мисия по отношение на населението в социалната, културната и образователната сфера (вж. също Съд на Европейския съюз, 27 юни 2017 г., *Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania*, C-74/16, т. 50, ECLI:EU:C:2017:496; 11 септември 2007 г., *Schwarz u Gootjes-Schwarz*, C-76/05, т. 39, ECLI:EU:C:2007:492).

- 19 В случая дори при липсата на констатации на административния съд по този въпрос, въз основа на информацията, предоставена от обжалващата страна, следва да се приеме, че съответното училище е финансирано основно с частни средства; в тази хипотеза би трябвало да се приеме, че е налице доставка на услуга.
- 20 Тази услуга се доставя в Австрия от австрийско сдружение и в това отношение няма трансграничен характер. Единственият видим трансграничен елемент е фактът, че установената и призната в Германия религиозна общност, която сама по себе си не е доставчик на услуги, е подала (законосъобразно) искане за отпускане на субсидии по австрийското право за частното училище, което е признано за религиозно. *Verwaltungsgerichtshof* иска да се установи дали в конкретния случай — с оглед на елемента трансгранично предоставяне на услуга — фактическото положение попада в приложното поле на правото на Съюза. Както изглежда, по такъв случай Съдът на ЕС все още не се е произнасял.
- 21 В този контекст възниква също въпросът дали обжалващата религиозна общност може да се позове на свободното предоставяне на услуги, за да постигне равнопоставеност с религиозните частни училища на признатите в Австрия църкви и религиозни общности, които не извършват дейности по предоставяне на услуги по смисъла на цитираната по-горе съдебна практика, тъй като най-малкото се финансират предимно с обществени средства. С други думи: Може ли обжалващата религиозна общност да се позове на свободното предоставяне на услуги, за да постигне равнопоставеност с правни субекти, които не са доставчици на услуги?
- 22 Освен това следва да се прецени дали член 17 ДФЕС допуска прилагането на правото на Съюза към настоящия случай. Разглежданото учебно заведение е частно училище, признато за „религиозно“ от религиозна общност.

Член 17ДФЕС предвижда, че Съюзът зачита и не засяга статута, от който се ползват църквите и религиозните сдружения или общности в държавите членки съгласно националното законодателство.

- 23 Не изглежда необосновано субсидирането на религиозните частни училища на законно признати църкви и религиозни общности да се разглежда като уреждане на отношенията между държавата членка и църквите, религиозните сдружения или общности, спрямо които Съюзът има неутрална позиция (вж. в този смисъл становището на генералния адвокат Michal Bobek в заключението му от 25 юли 2018 г. по дело *Cresco Investigation GmbH*, C-193/17, т. 24, ECLI:EU:C:2018:614).
- 24 В рамките на производства за равно третиране на професионалните дейности в църквите и подобни организации, Съдът на ЕС вече е посочил, че макар член 17ДФЕС да изразява неутралността на Съюза по отношение на това как държавите членки регулират отношенията си с църквите и религиозните сдружения или общности, този член не изключва ефективния съдебен контрол по отношение на спазването на критериите, установени в приложимата директива на ЕС (вж. Съд на Европейския съюз, 11 септември 2018 г., IR, C-68/17, т. 48, ECLI:EU:C:2018:696; 17 април 2018 г., *Egenberger*, C-414/16, т. 58, ECLI:EU:C:2018:257). Също и във връзка с режима на отпуските на Разпети петък Съдът на ЕС е постановил, че член 17ДФЕС няма за резултат разлика в третирането, съдържаща се в национално законодателство, което предвижда определянето за някои работници на официален празник, за да може да бъде отбелязан религиозен празник, да бъде изключена от приложното поле на приложимата директива на разлика в третирането (вж. Съд на Европейския съюз, 22 януари 2019 г., *Cresco Investigation GmbH*, C-193/17, т. 30 и сл., ECLI:EU:C:2019:43).
- 25 Въз основа на тази съдебна практика и на съображенията, съдържащи се в заключението по дело *Cresco Investigation GmbH* (точки 25 и сл.), от гледна точка на запитващата юрисдикция може да се заключи, че приложимостта на член 17ДФЕС към фактите по случая сама по себе си не води до това да не се проверява съвместимостта на националните правни уредби относно субсидирането на религиозните частни училища с правото на Съюза, и по-специално с принципа на равно третиране.
- 26 Ето защо в рамките на първия преюдициален въпрос би следвало да се определи дали член 17ДФЕС трябва действително да се приложи към положение като разглежданото и ако това е така, какви последици би имало това за прилагането на правото на Съюза.

2. По въпроса за ограничаването на свободното предоставяне на услуги (въпрос 2)

- 27 Член 56ДФЕС не допуска прилагането на каквато и да е национална правна уредба, вследствие на която предоставянето на услуги между държавите

членки е по-трудно, отколкото предоставянето на услуги в рамките на определена държава членка. Съгласно практиката на Съда член 56 ДФЕС изисква премахването на всички ограничения по отношение на свободното предоставяне на услуги, които се основават на факта, че доставчикът на услугата се е установил в държава членка, различна от тази, в която се предоставя услугата. Ограничения на свободното предоставяне на услуги са националните мерки, които забраняват, затрудняват или правят по-малко привлекателно упражняването на тази свобода (вж. EuGH 22.11.2018 г., *Vorarlberger Landes- und Hypothekenbank AG*, C-625/17, т. 28 и сл., ECLI:EU:C:2018:939).

- 28 В този смисъл се поставя въпросът дали самият факт, че обжалващата религиозна общност, за разлика от признатите в Австрия религиозни общности, няма право на субсидии, вече не води до ограничаване на свободното предоставяне на услуги, тъй като по този начин упражняването на свободното предоставяне на услуги би могло да бъде по-малко привлекателно. Принципно няма правни пречки религиозната общност да основе частно училище или да признае частно училище, управлявано не от нея, а от сдружение, за „религиозно“. Съществената разлика е все пак, че не се предоставя право на субсидии за финансиране на необходимите за изпълнението на учебния план преподавателски длъжности.
- 29 Национална правна уредба, която не е хармонизирана на общностно равнище и е в сила за всички лица или предприятия, извършващи дейност на територията на съответната държава членка, може да бъде обоснована въпреки ограничителното си действие по отношение на свободното предоставяне на услуги, при положение че се основава на императивни съображения от общ интерес и този интерес не е защитен от правила, на които доставчикът е подчинен в държавата членка, в която е установен, и при условие че е в състояние да гарантира осъществяването на поставената от нея цел, без да излиза от рамките на необходимото (Съд на Европейския съюз, 11 юни 2015 г., *Berlington Hungary и др.*, C-98/14, т. 58 и сл., ECLI:EU:C:2015:386).
- 30 Ако Съдът на ЕС трябва приеме австрийската разпоредба на член 17, параграф 1 от PrivSchG за дискриминационна, за проверка на основателността и пропорционалността ѝ се прави препратка към материалите във връзка с нея. В тях е посочено следното:

„С разпоредбите на раздел IV се осъществява исканото от дълго време субсидиране на религиозните частни училища. Както е посочено в уводната част на настоящите обяснителни бележки, разпоредбите на раздел IV по съдържание са идентични с тези на Конкордата относно католическите училища, които понастоящем са обект на преговори между Светия престол и федералното правителство на Австрия.

Раздел IV е разделен на подраздел А, „Субсидиране на религиозните частни училища“, и подраздел В, „Субсидиране на други частни училища“. Докато на църквите и религиозните общности, признати от закона, е признато право на субсидиране за техните религиозни частни училища в подробно уточнения в член 18 размер, за светските частни училища такова право не е предвидено (вж. член 21). Това различно третиране на религиозните и светските частни училища не може да се смята за нарушение на принципа на равно третиране, тъй като обществените училища са интерконфесионални и следователно религиозните частни училища са допълнение към общественото образование, което улеснява родителите свободно да изберат образование на своите деца, което съответства на религиозните им възгледи. Наред с това по отношение на католическите частни училища съгласно разпоредбите на Конкордата Австрия е поела ангажимент в международноправен аспект да предвиди такова право. Що се отнася до равното третиране на законно признатите църкви и религиозни общности, едно право трябва да бъде предвидено по един и същ начин и за другите църкви и религиозни общности, признати от закона“.

- 31 Обяснителните бележки относно изменението на ВекGG (Федерален закон за правосубектността на религиозните общности) с BGBl. I № 78/2011 изясняват член 11, който се отнася до признаванията съгласно AnerkennungsG:

„[...] Непрякото държавно подпомагане за църквите и религиозните общности се предоставя, тъй като с дейността си те допринасят за благосъстоянието на хората извън кръга на последователите си. Това благосъстояние, от една страна, е нематериално, но в много области е и много конкретно, особено в областта на благотворителната дейност, здравето и образованието. Нематериалните последици обаче могат да настъпят само ако групата има определен размер и дейността ѝ не се ограничава само до собствения ѝ непосредствен кръг от последователи, и не носи полза само на тях. Приема се, че в нематериалната сфера положително въздействие, надхвърлящо собствената общност, е налице при предвидения от закона минимален брой членове.

Член 11 от ВекGG нормира условията за признаване като църква или религиозна общност съгласно AnerkennungsGesetz 1874 (AnerkG) (Закон за признаването от 1874 г.) Придобиването на статут на законно призната църква или религиозна общност включва права и задължения, като най-голямото задължение е да се осигури религиозното обучение. Още член 5 от AnerkG формулира необходимостта от достатъчно средства, за да се осигури регламентирано религиозно обучение, като изхожда следователно от задължението за предоставянето им. Понастоящем това задължение произтича по-специално от задачата, възложена на австрийското училище с член 14, параграф 5а от В-VG, а именно да подготви децата и младежите, ориентирани към религиозни ценности, да поемат отговорност за себе си, другите, околната среда и следващите поколения. Осигуряването на

религиозно обучение е вътрешна работа за църквите и религиозните общности и следователно, съгласно член 17 от StGG (Основен закон за общите права на гражданите) от 1867 г., може да се извършва само от църквите и религиозните общности. За да може да се предложи такова обучение на възможно най-високо равнище, наложено и с член 14, параграф 5а от B-VG, е необходим достатъчен брой квалифицирани преподаватели. Общият опит е показал, че за да се проведе обучение и допълнителна квалификация на преподаватели, са нужни най-малко 10 до 20 студенти за академична година, тъй като иначе курсовете за обучение и допълнителна квалификация не могат да се проведат в средносрочен план. Ако се изхожда от само 10 абсолвенти за учебна година и 30 годишна професионална кариера, като се вземат предвид и другите професионални дейности и периодите на отпуск, това прави 300 преподаватели. Съгласно съществуващото право наемането им на пълно работно време изисква 6000 уроци седмично. Ако се изходи от това, че всички търсят натоварване само наполовина, биха се получили като изискване 3000 преподавателски часа на седмица. Дори при само трима ученици от религиозна група с един час религиозно обучение седмично са нужни 9000 ученици за всички 12 степени на обучение, тоест 750 ученици на обучителна степен. При средна продължителност на живота и възрастова пирамида, изместена към по-ниска средна възраст в сравнение с населението като цяло, биха се получили около 30 000—40 000 последователи като изискване за дългосрочно гарантирано религиозно обучение. Следователно стойността 2 vT [2 от хиляда] е значително по-ниска от строго необходимото и е оправдана само доколкото може да се изхожда от такава концентрация на привърженици на малки вероизповедания в агломерациите, че да възникне малка разпръснатост и обучителните центрове да не трябва да се управляват изцяло само от вероизповеданието, а синергийни ефекти да могат да бъдат постигнати посредством интерконфесионално сътрудничество или сътрудничество с обществени институции.

В сектора на частното училищно образование се наблюдава сходно положение. Според Сметната палата [...] за воденето на един клас в основното училище са необходими 2,5 учители. Според схемата за учителския състав (един учител на всеки 10 ученици), която се прилага въз основа на финансовата компенсация за основните училища, за клас в основно училище се изискват 25 ученици. Следователно при два паралелни класа в обучителна степен са нужни 50 ученици. Тъй като в повечето случаи не всички деца от дадено вероизповедание са събрани на едно и също място, следва да се приеме, че за цяла Австрия е необходим [петкратно по-голям] брой, тоест 250 за всяка възрастова група. Следователно при евентуална средна продължителност на живота от около 80 години биха се събрали около 20 000 души за всички випуски. Петкратно увеличеният брой се получава при обичайно разпределение на броя на учениците. Във Виена учат например около 20 % от всички ученици в Австрия, или около 1/5 от австрийските ученици посещават училища във Виена; ако се приеме, че децата на религиозната общност са разпределени по федералните провинции

горе-долу пропорционално на населението, то, за да се гарантират в средносрочен план ученици поне в агломерациите, се определя изискването за петкратно увеличен брой.

[...]“.

- 32 Според запитващата юрисдикция целта, посочена в обяснителните бележки, а именно да се допълни общественото образование с религиозни частни училища, които би трябвало да улеснят родителите свободно да изберат образование за техните деца, което съответства на религиозните им възгледи, представлява императивно съображение от общ интерес. Фактът, че в Австрия само религиозните частни училища на законно признатите църкви и религиозни общности се ползват от право на субсидии, спомага за постигането на целта, тъй като поради условията за признаване (член 11 от ВекGG подобни религиозни частни училища имат по-голям брой членове и следователно са от значение за съответно по-голям дял от населението, който потенциално ги избира, което позволява да се постигне ефектът на допълваща алтернатива за обучение.
- 33 В рамките на проверката за пропорционалността следва също да се прецени дали от гледна точка на пропорционалността, признатата в Германия религиозна общност трябва да се насочи да подаде искане за признаване като религиозна общност в Австрия. От гледна точка на запитващата юрисдикция това трябва да се направи, тъй като необходимата гаранция за религиозната общност трябва да се прецени в рамките на производство за признаване.
- 34 Следователно се поставя въпросът дали, ако е налице ограничаване на свободното предоставяне на услуги, това ограничаване може да се обоснове със специални съображения и може да бъде пропорционално.